

ROZHODNUTIE KOMISIE

zo 14. apríla 2011,

ktorým sa predlžuje prechodné obdobie týkajúce sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy v Litve

(Text s významom pre EHP)

(2011/240/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o pristúpení Českej republiky, Estónska, Cypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Poľska, Slovinska a Slovenska,

so zreteľom na Akt o pristúpení Českej republiky, Estónska, Cypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Poľska, Slovinska a Slovenska, a najmä na kapitolu 4 prílohy IX k tomuto aktu,

so zreteľom na žiadosť Litvy,

keďže:

- (1) V akte o pristúpení z roku 2003 sa ustanovuje, že Litva môže na základe podmienok, ktoré sú v ňom stanovené, ponechať v období siedmich rokov odo dňa pristúpenia, ktoré sa skončí 30. apríla 2011, v platnosti zákazy týkajúce sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy fyzickými a právnickými osobami z ostatných členských štátov EÚ, ktoré ani nemajú sídlo, ani nie sú registrované, ani nemajú pobočku alebo sprostredkovateľa v Litve. Ide o dočasnú výnimku týkajúcu sa voľného pohybu kapitálu, ktorý zaručujú články 63 až 66 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Toto prechodné obdobie sa môže predĺžiť iba raz, a to maximálne o tri roky.
- (2) Dňa 4. februára 2011 Litva požiadala o predĺženie prechodného obdobia týkajúceho sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy o 3 roky.
- (3) Hlavným dôvodom prechodného obdobia bola potreba chrániť sociálno-ekonomické podmienky poľnohospodárskych činností v dôsledku zavedenia jednotného trhu a prechodu na spoločnú poľnohospodársku politiku v Litve. Jeho cieľom bolo najmä zohľadniť obavy týkajúce sa možného vplyvu liberalizácie nadobúdania poľnohospodárskej pôdy na odvetvie poľnohospodárstva v dôsledku počiatočných veľkých rozdielov v cenách pôdy a v príjmoch v porovnaní s Belgickom, Dánskom, Fínskom, Francúzskom, Gréckom, Holandskom, Írskom, Luxemburskom, Nemeckom, Portugalskom, Rakúskom, Spojeným kráľovstvom, Španielskom, Švédskom a Talianskom (ďalej len „EÚ 15“). Cieľom prechodného obdobia bolo aj uľahčiť poľnohospodárom proces reštitúcie a privatizácie poľnohospodárskej pôdy. Komisia vo svojej správe zo 16. júla 2008 o preskúmaní prechodných opatrení týkajúcich sa získavania poľnohospodár-

ských nehnuteľností stanovených v zmluve o pristúpení z roku 2003 (ďalej len „strednodobé preskúmanie 2008“) už zdôraznila význam dokončenia tejto poľnohospodárskej reformy do konca plánovaného prechodného obdobia ⁽¹⁾.

- (4) Pozemková reforma v Litve ešte prebieha. Podľa údajov, ktoré poskytli litovské orgány, existuje celkovo 429 000 ha štátnych pozemkov, ku ktorým treba určiť vlastnícke práva. V súčasnosti bolo sprivatizovaných iba 77 200 ha štátnej poľnohospodárskej pôdy a k 351 000 ha poľnohospodárskej pôdy, čo predstavuje 11,42 % celkovej poľnohospodárskej pôdy v Litve, stále treba vyriešiť otázku vlastníckych práv.
- (5) Podľa názoru litovských orgánov je to práve nejasnosť vlastníckych práv spolu s nepriaznivou štruktúrou poľnohospodárskych podnikov, ktoré nevyhnutným spôsobom bránia transakciám s pôdou a konsolidácii poľnohospodárskych pozemkov. Fragmentácia pôdy však vedie k nižšej konkurencieschopnosti a vytvára poľnohospodárske podniky, ktoré sa menej orientujú na trh. V tomto kontexte z údajov, ktoré sprístupnili litovské orgány za rok 2009, vyplýva, že poľnohospodárske podniky s veľkosťou do 5 ha v tomto roku predstavovali 52,5 % všetkých poľnohospodárskych podnikov.
- (6) Už spomínaná nižšia konkurencieschopnosť litovského odvetvia poľnohospodárstva v porovnaní s odvetvím poľnohospodárstva v EÚ 15 je znásobená ťažkosťami v prístupe k finančným zdrojom a vysokými úrokovými sadzbami, ktoré sa uplatňujú na komerčné úverové nástroje používané na nadobúdanie poľnohospodárskej pôdy (vyše 10 % v roku 2009).
- (7) Nedávna celosvetová finančná a hospodárska kríza mala navyše negatívny vplyv aj na litovské hospodárstvo, a to najmä na predajné ceny poľnohospodárskych produktov. Podľa údajov litovského štatistického úradu spadajúceho pod vládu Litovskej republiky bol celkový index nákupných cien poľnohospodárskych produktov v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 na úrovni 77,8. Tento prepád bol obzvlášť výrazný v sektore pestovania rastlín, kde bol celkový index nákupných cien týchto poľnohospodárskych produktov v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 na úrovni 69,1.

⁽¹⁾ KOM(2008) 461 v konečnom znení, 16. júl 2008.

- (8) Vzhľadom na uvedené faktory možno vysvetliť stále výrazný, aj keď zmenšujúci sa rozdiel medzi poľnohospodárskymi príjmami poľnohospodárov v Litve a poľnohospodármi v EÚ 15. Podľa Eurostatu sa v roku 2009 úroveň príjmov poľnohospodárov v Litve znížila o 13,6 %, kým priemerné príjmy v EÚ 27 sa znížili o 10,7 %.
- (9) Podobne ako pri poľnohospodárskych príjmoch, rozdiel pretrváva aj v predajných cenách poľnohospodárskej pôdy medzi Litvou a ostatnými členskými štátmi EÚ. Podľa údajov Eurostatu zostávajú ceny za parcely poľnohospodárskej pôdy v Litve v porovnaní s ostatnými členskými štátmi EÚ nízke. Úplná konvergencia predajných cien poľnohospodárskej pôdy sa ani neočakávala, ani nepovažovala za nevyhnutnú podmienku na ukončenie prechodného obdobia. Napriek tomu sú rozdiely v predajných cenách poľnohospodárskej pôdy medzi Litvou a krajinami EÚ 15 také značné, že môžu byť prekážkou v hladkom pokroku smerom k cenovej konvergencii.
- (10) Vzhľadom na to možno spolu s litovskými orgánmi predpokladať, že zrušenie obmedzení 1. mája 2011 by vyvolalo tlak na ceny pôdy v Litve. Preto existuje hrozba vážneho narušenia litovského trhu s poľnohospodárskou pôdou po skončení prechodného obdobia.
- (11) Preto by sa malo povoliť predĺženie prechodného obdobia o tri roky v zmysle kapitoly 4 prílohy IX k aktu o prístupí.
- (12) Aby sa trh úplne pripravil na liberalizáciu, je aj v nepriaznivej hospodárskej situácii naďalej nanajvyš dôležité podporovať zlepšovanie faktorov, ako sú možnosti získania úverov a poistenia pre poľnohospodárov a dokončenie štrukturálnej reformy poľnohospodárstva počas prechodného obdobia, ako už bolo zdôraznené v strednodobom preskúmaní 2008.
- (13) Keďže otvorený jednotný trh bol vždy základom európskej prosperity, zvýšený prísun zahraničného kapitálu by znamenal potenciálne prínosy aj pre poľnohospodársky trh v Litve. Ako sa zdôrazňuje v strednodobom preskúmaní 2008, zahraničné investície do odvetvia poľnohospodárstva by takisto mohli mať výrazný dlhodobý vplyv na poskytovanie kapitálu a know-how, fungovanie trhov s pôdou a poľnohospodársku produktivitu. Postupné uvoľňovanie obmedzení zahraničného vlastníctva v prechodnom období by takisto prispelo k príprave trhu na úplnú liberalizáciu.
- (14) Z dôvodu právnej istoty a s cieľom zabrániť právnej vákuu vo vnútroštátnom právnom systéme Litvy po skončení súčasného prechodného obdobia by toto rozhodnutie malo nadobudnúť účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Prechodné obdobie týkajúce sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy v Litve uvedené v kapitole 4 prílohy IX k aktu o prístupí z roku 2003 sa predlžuje do 30. apríla 2014.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 14. apríla 2011

Za Komisiu
predseda

José Manuel BARROSO